

INFORMACE Z ČESKÝCH ČASOPISŮ č. 12/2017

Výběrová rešerše z Pedagogické bibliografické databáze. Plné texty článků lze objednat emailem na adrese studovna@npmk.cz

1.

Ako píšú deti, alebo, O kontinuite receptívno-produktívnych dispozícií dieťaťa = How Children Write, or, About the Continuity of Receptive-productive Dispositions of a Child / Zuzana Kováčová -- slo -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Didaktické studie -- ISSN 1804-1221 -- Roč. 8, č. 2 (2016), s. 23-37.

Individuální tvorba textu souvisí s recepční zkušeností, kreativitou a vnitřní motivací člověka. Článek přináší náčrt kontinuity formování textotvorných zručností od předškolní výchovy po individuální, samostatnou tvorbu textu. Autorka zkoumá témata: vědomost versus tvořivost, rozvoj věkově-recepčních dispozicí dítěte, co znamená tvořit text, techniky tvořivého psaní v teorii a praxi. Článek obsahuje ukázky prací dětí.

dítě ; text ; tvůrčí psaní ; práce s textem ; zkušenost ; tvořivost ; vnímání ; věk ; vývoj dítěte ; předškolní věk ; kontinuita ; dispozice ; tvorba textu

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/465003>

2.

Československo-německé vztahy v letech 1945-1989 s důrazem na svazy vyhnanců / Nela Štorková -- cze

In: Historický obzor : časopis pro výuku dějepisu a popularizaci historie -- ISSN 1210-6097 -- Roč. 28, č. 11-12 (listopad-prosinec) (2017), s. 276-286.

Studie analyzuje československo-německé vztahy se zaměřením na vyhnanecké spolky působící ve Spolkové republice Německo. Snaží se objasnit postoj sudetoněmeckých sdružení k vzájemným československo-německým jednáním. Vychází z programových prohlášení, smluv a reakcí jednotlivých sdružení v čele se Sudetoněmeckým Landsmannschaftem. První část se věnuje vzniku vyhnaneckých svazů a jejich základním požadavkům, druhá část se zabývá významnými mezníky ve vzájemných vztazích ve vymezeném období.

mezinárodní vztahy ; sdružení ; mezinárodní smlouva ; dějiny dvacátého století ; dějepis ; Sudetendeutsche Landsmannschaft ; SRN ; Československo ; vyhnanci ; sudetoněmecká otázka ; 1945-1989

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/465586>

3.

Emoční a psychosociální situace dítěte s těžkým postižením a jeho rodiny /
J. Slaný, M. Slaná, V. Tomiczek -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy: 37

In: Česko-slovenská pediatrie : časopis České a Slovenské pediatrické společnosti -- ISSN 0069-2328 -- Roč. 72, č. 6 (2017), s. 372-376.

Článek pojednává o emocích a psychosociálním kontextu dítěte s těžkým postižením, o aspektech této situace ze strany nemocného dítěte, jeho rodičů, celé rodiny i zdravotníků. Autoři poukazují na důležitost co nejkomplexnější koordinace péče o dítě s postižením, jakým je dnes především koncept tzv. rané péče, která je schopna koordinovat jak zdravotní, edukativní, tak i sociální péči.

dítě ; péče o dítě ; výchova dítěte ; raná péče ; sociální péče ; sociální služba ; postižený ; rodinná výchova ; rodiče ; rodičovská role ; vztah rodiče-dítě ; emoce ; spolupráce ; těžké postižení ; psychosociální podmínky ; pomáhající profese ; zdravotní péče

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/464957>

4.

Kam kráčí učebnice dějepisu? / Ondřej Blažek -- cze

In: Marginalia historica : časopis pro dějiny vzdělanosti a kultury -- ISSN 1804-5367 -- Roč. 5, č. 1 (2014), s. 205-207.

Informace o diskuzním fóru s názvem Kam kráčí učebnice dějepisu?, které se konalo v prosinci 2014 na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze (FF UK). Akci uspořádal Ústav českých dějin a jako hosty si pozval historiky z Ústavu pro studium totalitních režimů, z Židovského muzea, z Ústavu hospodářských a sociálních dějin FF UK či z Ústavu soudobých dějin Akademie věd ČR. O současných českých učebnicích se diskutovalo z hlediska

obsahového a formálního. Porovnávány byly také s německými učebnicemi dějepisu.

učebnice ; dějepis ; diskuse ; komparace ; Česká republika ; SRN ; historici ; 2014

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/464940>

5.

Když se žák nedokáže soustředit ... / Daniela Kramulová -- cze

In: Rodina a škola [cze] -- ISSN 0035-7766 -- Roč. 64, č. 7 (září) (2017), s. 22-23.

Porucha pozornosti (ADD) nebo porucha pozornosti s hyperaktivitou (ADHD) má za následek nesoustředěnost, neadekvátní reakce dítěte, potíže s nasloucháním a plněním pokynů, sociální konflikty, žák nezvládá samostatnou práci, neumí „zorganizovat“ sám sebe a žije ve vlastních světech. Autorka poskytuje užitečné tipy k upoutání a udržení pozornosti takového žáka při výuce a zároveň doporučuje knihu americké odbornice na poruchy chování a učení, speciální pedagožky Sandry F. Riefové Nesoustředěné a neklidné dítě ve škole (nakladatelství Portál).

základní škola ; porucha učení ; hyperaktivita ; ADHD ; pozornost ; pracovní postoj ; nepozornost ; nedbalost ; psychologie učení ; pedopsychologie ; speciální vzdělávací potřeby ; speciální pedagog ; vztah rodiče-dítě ; vztah učitel-žák ; ADD

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/464985>

6.

Nezapomněli jsme na zajišťování kvality výuky cizího jazyka? / Jitka Kunčarová -- cze

In: Speciál pro střední školy : příloha časopisu Řízení školy -- ISSN 1214-8679 - - Roč. 2017, č. 6 (2017), s. 10-11.

Autorka článku poukazuje na kritický stav výuky cizích jazyků na základních i středních školách. Kritizuje postoj MŠMT (chybí koncepční materiál) i ČŠI (od roku 2009 nebylo provedeno šetření výuky). Dalším problémem jsou chybějící kurikulární dokumenty, nedostatečný systém povinného dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, neprobíhající celoplošné ověřování výsledků žáků od školního roku 2014/2015. V následujícím článku v tomto časopise je uveřejněno vyjádření MŠMT ve spolupráci s ČŠI a NÚV.

základní škola ; střední škola ; žák ; učitel ; cizí jazyk ; výuka ; vyučovací předmět ; kvalita vyučování ; nedostatky ve vzdělání ; ministerstvo školství ; inspekce ; koncepce ; kurikulum ; další vzdělávání učitelů ; Česká republika ; výsledky vzdělávání

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/464810>

7.

Osvojování dovednosti čtení očima matek žáků 1. třídy = How mothers of first graders perceive reading acquisition / Jana Sedláčková -- cze --

Obsahuje bibliografické odkazy

In: Studia paedagogica : časopis Ústavu pedagogických věd FF MU Brno -- ISSN 1803-7437 -- Roč. 22, č. 3 (2017), s. 121-148.

Studie vycházející z dat získaných hloubkovými polostrukturovanými rozhovory s 10 matkami prvňáčků se snaží přispět k porozumění tomu, jaký význam matky připisují právě osvojované dovednosti čtení a co v tomto kontextu vnímají jako čtenářský problém. Byly identifikovány tři různé čtenářské aspirace, které matky vůči svým dětem mají: praktická (osvojení techniky čtení tak, aby ji dítě mohlo využívat ve svém každodenním životě), prožitková (aby dítě mělo rádo knihy a mělo k četbě pozitivní vztah) a rozvojová (aby si dítě osvojilo čtení jako hodnotu pro svůj další osobní rozvoj). S ohledem na své čtenářské aspirace vnímají matky různě i to, co považují při čtení svých dětí za problém.

počáteční čtení ; čtení ; žák ; první stupeň ; základní škola ; matka ; názor ; postoj ; aspirace ; cíl výuky ; obtíže při čtení ; výsledek výzkumu ; ročník 1

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/464947>

8.

Pověsti cizích zemí : na západ od Aše - západní a severozápadní Evropa.
Část 2 / Eva Machková -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Tvořivá dramatika -- ISSN 1211-8001 -- Roč. 28, č. 2 (2017), s. 39-45.

Autorka sleduje, jak jsou pověsti západoevropských a severských zemí ztvárněny v české literatuře. Z pověstí německy mluvících zemí vybírá příběhy o Enšpíglovi, o Vilému Tellovi a o krysaři (pověst o krysaři doplňuje autorka poznámkou, že je zde snad, podle některých historických faktů, spojitost příběhu s jižní Moravou – tento fakt by mohl zaujmout středoškoláky v hodinách literárněhistorické výuky). Autorka si dále všímá publikací, v nichž jsou českému čtenáři představeny pověsti z Bretaně, Irska, Skotska a Skandinávie. Rozebírá jejich obsah a kde je to nezbytné, upozorňuje na překladatelské nepřesnosti a nesprávně užitou terminologii.

pověst ; cizí země ; kniha pro mládež ; národ ; terminologie ; dějiny ; překlad ; literární výchova ; historické hledisko ; výuka ; střední škola ; žák ; čtenářství ; čeština ; jižní Morava ; německy mluvící země ; Bretaň (Francie) ; Irsko ; Skotsko ; Skandinávie ; západní Evropa ; severní Evropa

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/464789>

9.

Povinná předškolka z pohledu sociálního pracovníka / Zuzana Šmídová -- cze

In: Učitelské noviny : týdeník pro učitele a přátele školy -- ISSN 0139-5718 -- Roč. 120, č. 35 (2017), s. 20-21.

Od začátku nového školního roku 2017/2018 je povinný poslední rok předškolního vzdělávání. Zavedení této povinnosti mělo pomoci sociálně znevýhodněným dětem. Problém nastal při samotném zápisu, řada rodičů se k němu nedostavila a přišla na začátku školního roku do školky, aniž by bylo dítě zapsáno. Rodiny těchto dětí často nebydlí v místě trvalého bydliště. Rodičům je nabízena možnost individuálního vzdělávání. V případě mateřských škol nejsou rodičům dány žádné podmínky, např. dosažené vzdělání. Individuálně vzdělávané děti musí projít přezkoušením, které v současné době nemá jasná pravidla.

předškolní dítě ; předškolní věk ; povinná školní docházka ; mateřská škola ; přípravný ročník ; zápis ; domácí vzdělávání ; přechod z mateřské na základní školu ; sociální znevýhodnění ; Česká republika ; věk 5-6 ; individuální vzdělávání ; ověřování

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/464914>

10.

Projekt Podpora uměleckého vzdělávání pro rovné příležitosti / Robert Mimra -- cze

In: Speciál pro ZUŠ : příloha časopisu Řízení školy -- ISSN 1214-8679 -- Roč. 2017, č. 4 (2017).

Autor v úvodu příspěvku představuje původní záměr projektu Podpora uměleckého vzdělávání pro rovné příležitosti, který byl rozšířen o podporu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v uměleckém vzdělávání, dále pak poukazuje na zásadní roli individuálního přístupu ke každému dítěti a kvalitu spolupráce všech účastníků vzdělávání dítěte. Autor zveřejňuje pět vybraných oblastí projektu, které komentuje, názorově hodnotí a připomíná, že do projektu v říjnu 2017 vstoupilo 64 škol ze 14 krajů, z toho je 51 ZUŠ.

projekt ; umělecké vzdělávání ; umělecké školství ; rovnost možností ; žák ; speciální vzdělávací potřeby ; individuální přístup ; dítě ; spolupráce ve výchově ; vzdělávání ; očekávání od role ; názor ; hodnocení ; regionální správa ; základní umělecká škola ; škola ; komentář ; 2017

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/465308>

11.

Provádíme čtenáře světem poezie / Štěpánka Klumparová -- cze

In: Duha : informace o knihách a knihovnách z Moravy -- ISSN 0862-1985 -- Roč. 31, č. 3 (2017), s. 17-18.

Knihovník či učitel jako původce po světě poezie by měl dobře znát toho, koho provází a při čtení básně a hovorech o ní se v první řadě soustředit na čtenářovy dojmy, zážitky a myšlení. Autorka v článku nabízí několik tipů, jak vytvořit

atmosféru potřebnou pro sdílení a hovory o básních, jak si všímat reakcí čtenáře, jak zapojovat jeho zkušenosti a reflektovat zážitky z četby básně.

čtenářství ; čtení ; poezie ; literatura ; knihovnictví ; učitel ; výchovné působení ; zájem ; emoce ; myšlení ; zážitky

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/465113>

12.

Rozvoj čtenářských strategií u dětí v mateřské škole / Eva Rybářová -- cze --
Obsahuje bibliografické odkazy: 16

In: Kritická gramotnost -- ISSN 2464-6318 -- Roč. 3, č. 4 (2017), s. 20-25.

Autorka článku se věnuje osvojování čtenářských dovedností u dětí předškolního věku. Zaměřuje se na základní strategie (hledání souvislostí, předvídání, usuzování, shrnování a vizualizaci). Na tyto strategie v období školní docházky mohou navazovat další strategie. V úvodu článku vysvětluje, jak strategie učit – pomocí scaffoldingu (metoda lešení) a modelování. Podstatná část článku se věnuje ukázkám z praxe a jejich rozboru.

mateřská škola ; porozumění textu ; rané čtení ; předškolní dítě ; předškolní výchova ; literatura pro děti a mládež ; usuzování ; učení ; ukázka ; praxe ; Česká republika ; strategie ; předvídání ; vizualizace ; shrnování ; souvislosti

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/463088>

13.

Speciální sourozenci / David Havelka -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy:
3

In: Psychologie dnes -- ISSN 1212-9607 -- Roč. 23, č. 10 (říjen) (2017), s. 26-29.

Předložený článek se zabývá problematikou sourozeneckého vztahu, skupinou dětí, o níž se v zahraniční literatuře mluví jako o „zapomenutých sourozencích“ nebo „neviditelných dětech“, tedy sourozencích dětí s postižením. Sourozenecká role je mnohem speciálnější a náročnější. Děti zažívají podobné stresové situace

jako jejich rodiče, musí se vyrovnávat s projevy chování svých sester a bratrů, potýkají se s celou řadou dalších problémů (nárůst povinností, snížení pozornosti ze strany rodičů, sebekázeň neadekvátní věku, rozdílnost výchovných stylů a zároveň problémy ve vztazích s vrstevníky). Závěrem Pár doporučení pro rodiče.

sourozenec ; bratr ; sestra ; postižený ; handicap ; interpersonální vztahy ; vztah rodiče-dítě ; vztahy mezi vrstevníky ; rodinná výchova ; rodinný život ; pedopsychologie ; rodičovská účast ; sociální percepce

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/465106>

14.

Švýcarští vychovatelé protestantské šlechty z českých zemí v 16. a raném 17. století / Martin Holý -- cze

In: Studia Comeniana et historica -- ISSN 0323-2220 -- Roč. 46, č. 95-96 (2016), s. 132-146.

Prezentovaná studie se zaměřuje na specifickou součást česko-švýcarských kulturních, náboženských a intelektuálních kontaktů v 16. a raném 17. století, které zahrnovaly kratší nebo delší zaměstnávání švýcarských vychovatelů u české a moravské šlechty. Autor čerpal z řady dochovaných archivních i vydaných dokumentů různé povahy. V textu odpovídá například na otázky: Jakým způsobem byli Švýcaři šlechtou z českých zemí vybíráni? Jaká byla jejich sociální, konfesijní a jazykově-národnostní skladba? S jakým vzděláním vstupovali do služeb nobility? Jak dlouho ji vykonávali? Jaká byla jejich role v utváření konfesijní identity jejich šlechtických svěřenců?

výchova ; vzdělávání ; výchovně vzdělávací proces ; individualizovaná výuka ; tutorský systém ; domácí vzdělávání ; náboženské vyznání ; protestantismus ; vychovatel ; etnické vztahy ; kulturní vztahy ; sociální výchova ; historické hledisko ; dějiny pedagogiky ; dějiny školství ; Čechy (Česko) ; Morava (Česko) ; Švýcarsko ; šlechta ; konfesijní vzdělávání ; století 16-17

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/464379>

15.

Výskyt syndrómu vyhorenia u lekárov na psychiatrických klinikách na Slovensku / Eva Morovicsová, Danka Krajčovičová, Lenka Kostovičová -- slo -
- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Česká a slovenská psychiatrie : časopis České psychiatrické společnosti ČLS JEP a Psychiatrickej spoločnosti SLS -- ISSN 1212-0383 -- Roč. 113, č. 5 (říjen) (2017), s. 203-210.

Autorky realizovaly výzkum o výskytu syndromu vyhoření u lékařů na slovenských psychiatrických klinikách. Zúčastnilo se ho 95 lékařů ze všech klinik. Hypotézou byla vyšší míra vyhoření u psychiatrů vykonávajících ústavní pohotovostní službu a předmětem zájmu byla i míra vyhoření podle pohlaví, věku a délky praxe. Výsledky odpovídají předpokladu, že profese psychiatra je profese vysoce riziková. Lékaři poukazovali na nízkou úroveň osobního uspokojení, depersonalizaci a vysoké emocionální vyčerpání. Podrobné výsledky v tabulkách.

lékař ; psychiatr ; psychiatrická léčebna ; únava ; stres ; syndrom vyhoření ; výzkum ; pohlaví ; věk ; praxe ; Slovensko

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/464368>